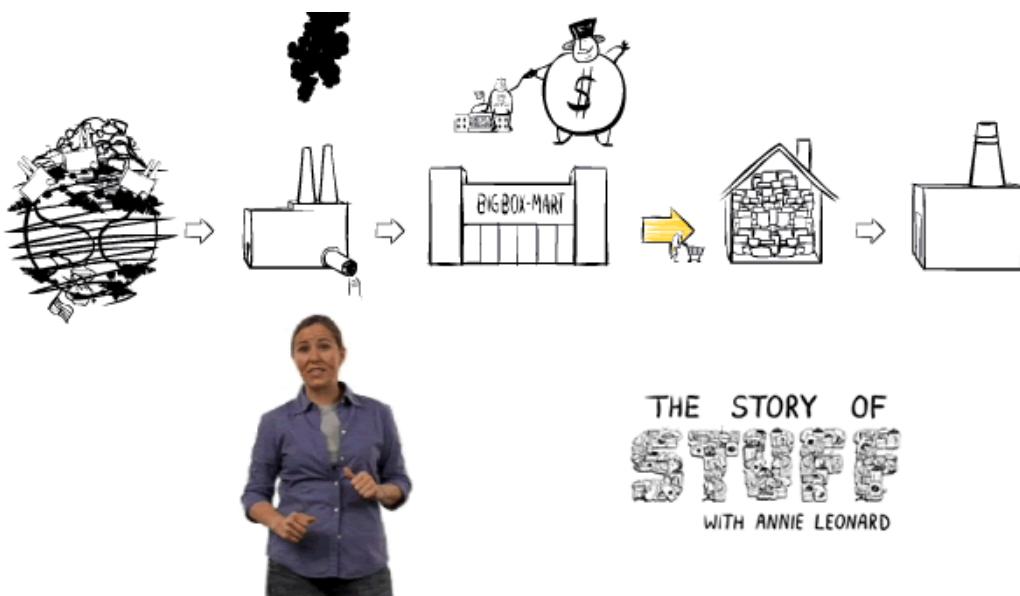

เรื่องราวด้วยสัมภาระ

โดย แอนนี เลนนาრ์ด

แปลโดย เครือข่ายโลกร้อนด้วยโลกที่เป็นธรรม
(Thai working group on Climate Change)

คุณมีของอย่างนี้ไหม ฉันติดใจมันจัง ที่จริง ฉันค่อนข้างหงมหาญกับสัมภาระ ทั้งหมดที่มี คุณเคยสงสัยไหมว่า ข้าวของที่เราซื้อมาจากไหน และจะไปไหนเมื่อเราโยนมันทิ้ง ฉันพยายามไม่ได้ เลยต้องไปค้นดู ตำราของว่า สัมภาระของเรานั้นจะเคลื่อนผ่านขั้นตอนต่อเนื่องกัน คือ จากการสกัด ไปสู่การผลิต การ **จำหน่าย บริโภค และก็กำจัด** ทั้งหมดนี้รวมกันเรียกว่าระบบ “เศรษฐกิจวัตถุ”

ฉันตามไปดูอย่างใกล้ชิดขึ้นอีกหน่อยนึง ใช้เวลา 10 ปี เดินทางไปทั่วโลกเพื่อสำรวจที่มาและที่ไปของสัมภาระ คุณรู้ไหมฉันค้นพบอะไร? คำอธิบายที่ว่ามันไปใช่ทั้งหมด ยังมีอีกหลายอย่างที่ขาดหายไป

อย่างหนึ่งที่พาก็คือ ระบบมีดูเหมือนว่าจะราบรื่นดี ไม่มีปัญหาอะไร แต่แท้จริงแล้ว ระบบมีกำลังวิกฤต ที่วิกฤติกา เพราะมันเป็นระบบเล่นตรง เราจะใช้ระบบเล่นตรงบนโลกที่มีข้อบกพร่อง จำกัดโดยไม่ได้ตลอดกาล

ทุกขั้นตอนของเศรษฐกิจวัตถุนั้น ล้วนมีปฏิสัมพันธ์กับโลกแห่งความเป็นจริง ไม่ใช่เกิดขึ้นบนกระดาษเปล่า มันสัมพันธ์กับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ตลอดเส้นทางมันจะกระทบกระแทกกับสิ่งแวดล้อม เราไม่เห็นขีดจำกัดเหล่านั้นในแผนผังนี้ เพราะแผนผังไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เราจะมาทบทวนกันใหม่ มาเติมคำในช่องว่างดูว่าอะไรขาดหายไปบ้าง

สิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่ขาดหายไป คือ ผู้คน ใช้แล้วคน คนใช้ชีวิตและทำงานอยู่ในระบบ บางคนมีความสำคัญมากกว่าคนอื่น บางคนมีสิทธิ์มีสิ่งมากกว่าคนอื่น คนกลุ่มนี้คือใคร

เริ่มต้นที่กลุ่มแรก คือ รัฐบาล เพื่อนๆ ล้วนบอกว่าควรจะให้รูปถั้งเป็นสัญลักษณ์ของรัฐบาล ซึ่งในหลายประเทศเป็นเช่นนี้จริง ประเทศไทยเองก็กำลังเป็นรูปหaramมากขึ้นทุกที ดูจากการที่รัฐบาลเข้าเงินภาษีกว่าห้าหมื่น 50 ไปใช้ในกิจการทหาร แต่ฉันจะให้รูปคนเป็นสัญลักษณ์ของรัฐบาล ด้วยเหตุที่ฉันยังเชื่อว่า รัฐบาลควรเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน

หน้าที่ของรัฐบาลคือ ค่อยปกป้องพวกเรา ดูแลทุกสุขของเรา นี่คืองานของพวกเขานะ

และแล้วต่อมา ก็เกิดมีบรรษัทขึ้นมา ที่นี่เหตุผลที่บรรษัทดูใหญ่กว่ารัฐบาล ก็เป็นเพราะบรรษัทใหญ่กว่า รัฐบาลจริงๆ เศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลก 100 อันดับแรกเป็นบรรษัทเสีย 51 ราย ไม่ใช่รัฐ เมื่อบรรษัทเติบโตใหญ่ขึ้นทั้งในและต่างประเทศ และอำนาจ เราก็ได้เห็นการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับรัฐบาลด้วย รัฐบาลดูจะห่วงใยค้อยดูแลให้ทุกอย่างราบรื่นสำหรับบรรษัทมากกว่าจะดูแลเราอีก

มาตรฐานว่ามีอะไรขาดหายไปอีกจากปัจจุบันนี้

การสักดิ้น

เราจะเริ่มต้นที่การสักดิ้น ซึ่งเป็นคำหู้ ที่หมายถึงการหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งนี่ก็เป็นคำหู้ที่หมายถึงการผลิตภัณฑ์โลก ได้แก่ การตัดไม้ ภาระเบิดดูดเยาเร่ร่าดูข้างในมาใช้ การใช้น้ำจันหมด และกำจัดสัตว์ต่างๆ ออกใน

ที่จุดนี้ เรากำลังเผชิญกับข้อดีข้อด้อยด้านดับเบิล คือ ทรัพยากรกำลังจะหมดโลก

เราใช้ข้าวของมากเกินไป ฉันรู้ว่าคนไม่ยอมกินฟังเรื่องนี้ แต่มันเป็นความจริง และเราจะต้องจัดการกับมัน ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมาเท่านั้น เราบริโภคสิ่งที่พยากรณ์ไว้แล้วหนึ่งในสาม หาญวับไปแล้ว

เราจะกำลังตัด และระเบิด และขันย้าย และล้างพลาญโลกอย่างรวดเร็วมาก เท่ากับว่าเราจะกำลังทำลายข้อดี ความสามารถของโลกที่จะเก็บกู้ไว้ของผู้คนบนโลก

ในถิ่นที่ฉันอาศัยอยู่คือสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เรามีพื้นที่ป่าดั้งเดิมเหลืออยู่น้อยกว่า 4% - 40% ของแหล่งน้ำไม่สามารถดีมกินได้ ปัญหาสำคัญไม่ใช่แค่เราใช้ทรัพยากรมากเกินไปเท่านั้น แต่เราใช้ทรัพยากรมากกว่าส่วนแบ่งที่ควรจะได้

คนอเมริกัน มีเพียง 5% ของประชากรทั้งหมดในโลก แต่เราจะใช้ทรัพยากรถึง 30% ของโลกทั้งหมด พร้อมกับสร้างของเสียให้โลกถึง 30%

ถ้าทุกคนบริโภคทรัพยากรในอัตราเดียวกับคนอเมริกัน เราจะต้องใช้โลกถึง 3 ถึง 5 โลกตัวยกัน แล้วคุณรู้อะไรไหม? เราเมืองโลกเดียวเท่านั้น

ดังนั้นประเทศไทยจึงแก้ปัญหาทรัพยากรจำกัดแบบง่ายๆ โดยการไปแย่งเอาของคนอื่นมาใช้ ไปเอากลอกที่สาม ซึ่งบางคนบอกว่า เป็นศัพท์ที่เราใช้เรียกของเราว่า "เพ้ออญ" ไม่ใช่ "เพ้ออญ" ในแต่ละวันของคนอื่น มันหมายถึงอะไรนะ? หรือ? ก็ความหมายเดียวกัน คือ ผลิตภัณฑ์

- 75% ของแหล่งประมงในโลก ปัจจุบันถูกจับปลาไปเกินขีดความสามารถที่จะรองรับได้

- 80% ของป่าดังเดิมของโลกลสูญหายไปแล้ว

- เนพาระในพื้นที่ป่าอเมซอน เรากล่าวเสียตั้งแต่ปี 2,000 ต้นต่อนาที เทียบได้กับส่วนฟุตบอล 7 ส่วนต่อนาที

แล้วประชาชนที่อาศัยอยู่ที่นี่ล่ะ? พวกรบกวนว่า คนเหล่านี้ไม่ใช่เจ้าของทรัพยากร แม้ว่าจะอาศัยอยู่ที่นี่น้ำมายาวยังคงตาม พวกรบกวนไม่ได้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต และไม่จับจ่ายซื้อขายข้าวของเท่าไร ในระบบนี้ถ้าคุณไม่ได้เป็นเจ้าของอะไร หรือไม่ซื้ออะไรมาก คุณอาจจะไม่มีคุณค่าอะไร

การผลิต

ต่อไป วัตถุดิบก็จะเคลื่อนไปสู่ “การผลิต” สิ่งที่เกิดขึ้นที่นี่คือ เราใช้พลังงานผสมสารเคมีที่มีพิษเข้ากับทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่ป่นเปื้อนสารพิษ

ทุกวันนี้ มีการค้ายาเสพติดมากกว่า 100,000 ชนิด ในจำนวนนี้มีแค่กิ๊ฟนิดเท่านั้นที่ผ่านการทดสอบผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์ และไม่มีกิ๊ฟนิดใดเลยที่เคยถูกทดสอบว่ามันจะมีปฏิกิริยากระทบอะไรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่ หากผสมปนเปกับสารเคมีชนิดอื่นๆ ที่เราสมัผัสอยู่ทั้งหมดในแต่ละวัน

ดังนั้น เราไม่รู้ผลกระทบทั้งหมดของสารเคมีเหล่านี้ต่อสุขภาพของเรา และต่อสิ่งแวดล้อมของเรา แต่เรารู้อยู่อย่างหนึ่งว่า ใส่สารพิษเข้าไป ก็จะได้สารพิษออกมานะ ตราบใดที่เรายังใส่สารพิษเข้าไปในระบบการผลิตของเรา เรา ก็จะได้รับสารพิษนี้ในสัพเพเหรที่เราซื้อเข้าบ้านเรา ที่ทำงานของเรา และที่โรงเรียน แล้วก็...ในร่างกายของเรา

อย่างเช่น สารบีโอดาร์ ซึ่งเป็นสารผสมธาตุไบรอนด์ที่นำมาใช้กับสิ่งของต่างๆ เพื่อช่วยในการติดไฟและป้องกันไฟไหม้ แต่สารพกนี้มีพิษร้ายแรง มันทำลายระบบประสาท หมายถึงมันเป็นพิษต่อสมองของเรา และเราอาจน้ำมามากได้ยังไง?

ทั้งที่รู้ เราก็ยังใส่ manganese เป็นคอมพิวเตอร์ของเรา ในเครื่องใช้ไฟฟ้า โซฟา ที่นอน และแม้แต่หมอนบางประเภท เท่ากับเราเอาหมอนลุ่มลงไว้ในสารเคมีที่เป็นพิษต่อระบบประสาท แล้วก็อาจมีกลับบ้านมาหันหัวนอนเป็นเวลา 8 ชั่วโมงทุกคืน ฉันไม่รู้จะ แต่ดูเหมือนว่าประเทศไทยมีศักยภาพมากมาย เราจะสามารถคิดหาวิธีการที่ดีกว่านี้ได้ที่จะป้องกันไม่ให้หัวของเรามหันไปในเวลาลางคืน

สารพิษเหล่านี้จะส่งผลให้หัวใจอ่อนแรง และการค้างอย่างเข้มข้นอยู่ในร่างกายของเรา

คุณรู้ไหมว่าอาหารอะไรที่อยู่ข้างบนสุดของหัวใจอ่อนแรง มีริดตับการป่นเปื้อนสารพิษหลากหลายมากที่สุด? น้ำนมของมนุษย์

นั่นหมายความว่าเราได้มาถึงจุดที่สมาชิกตัวเล็กที่สุดของสังคมเรา คือเด็กทางการ กำลังได้รับสารเคมีอันตรายในปริมาณสูงที่สุดที่จะได้รับตลอดชีวิตจากการกินนมแม่ นี่เป็นการละเมิดอย่างไม่น่าเชื่อเลยใช่ไหม? การเลี้ยงลูกด้วยนม เป็นความอ่อนโยนที่สุดของมนุษย์ มันควรจะศักดิ์สิทธิ์และปลอดภัย ถึงตอนนี้นมแม่ยังคงดีที่สุด และแม่ๆ ทั้งหลายก็ควรจะให้นมลูกต่อไปแน่นอน แต่พวกราคาครัวปักษ์กิจกรรมนี้ พวกรา(รัฐบาล) ก็ควรปักป้องด้วยฉันนี้กว่าพวกราคอย่างไรรักษาอย่างไร

และแน่นอน ประชานชนชีว์ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการเมืองที่เป็นพิษ คือคนงานในโรงงาน หลายคนเป็นผู้หญิงที่อยู่ในวัยเจริญพันธุ์ พวกราบก้าวเดินทำงานกับสารพิษ สารก่อมะเร็ง และอิกเหล่ายอย่าง ฉันขอถามหน่อยว่า ผู้หญิงวัยเจริญพันธุ์ประเทศไทยอยากราบก้าวเดินหรือไม่? ยกเว้นคนที่ไม่มีทางเลือกอื่น

และนี่เป็น “ความคงดาม” ของระบบนี้ ความเสื่อมโกร穆ของสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจท้องถิ่นที่สร้างหลักประกันว่า จะมีคนจำนวนหนึ่งอยู่เสมอที่ไม่มีทางเลือกอื่น ในแต่ละวันคน 200,000 คนทั่วโลก กำลังอพยพออกจากสภาพแวดล้อมที่เคยอุ่นชุมชนมาตลอดตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย เข้ามาอยู่ในเมือง หลายคนอาศัยอยู่ในสลัม กำลังมองหางานทำ ไม่ว่างานนั้นจะต้องสัมผัสกับสารพิษอย่างไรก็ตาม ดังนั้น คุณจะเห็นได้ว่า มันไม่ใช่แค่ทรัพยากรท่านนี้ที่สืบทอดไปยังระบบนี้ แต่ผู้คนด้วย ชุมชนทั้งชุมชนถูกผลักภายนอกไปด้วย

ใช่แล้ว สารพิษเข้าไป สารพิษก็ออกมานะ สารพิษหลายอย่างออกจากโรงงานในรูปของผลิตภัณฑ์ แต่ยังออกมามากกว่านั้นในรูปของผลผลิตได้ หรือมลพิษ และมลพิษมีเยอะมาก ภาคอุตสาหกรรมในสหราชอาณาจักรมีรับได้ปล่อยสารเคมีเป็นพิษกว่า 1.8 ล้านตันต่อปี ซึ่งมันอาจจะมากกว่านั้นอีกเยอะ เพราะนั่นเป็นแค่ตัวเลขที่พวกรายยื่นรับเท่านั้น

นี่จึงเป็นภัยจากภัยอย่างหนึ่ง เพราะว่า แทบทุกๆ โครงการที่เราเห็นและลงทุนในสารเคมีเป็นพิษถึง 1.8 ล้านตันต่อปีล่ะ?

เพราะฉะนั้น พวกราบก้าวเดินหรือ? ก็ชายโรงงานสักประทัศน์ใหญ่ไปต่างประเทศเสีย ไปสร้างมลพิษในที่ของคนอื่นใจ!

แต่น่าแปลกใจไหม มลพิษทางอากาศจำนวนมากกำลังวนกลับมาหาเรา ถูกกระแสนลมพัดพามา

การจำหน่าย

ที่นี่ เกิดอะไรขึ้นหลังจากทรัพยากรทั้งหลายถูกเปลี่ยนรูปเป็นผลิตภัณฑ์? มันก็เคลื่อนมาตรงนี้เพื่อจะจำหน่ายขายแลกออกไป การจำหน่ายหมายความถึง “การขายสินค้าอย่างที่ปันเปื้อนสารพิษให้หมดอย่างรวดเร็ว เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้” เป้าหมายตรงนี้คือ จำกัดราคาให้ต่ำไว้ และให้คนซื้อไปมากๆ ให้สินค้าไหลเข้ามาจนหมดออกไปเรื่อยๆ

เขากำหนดว่าอะไรให้ราคาน้ำตก? ก็จ่ายค่าแรงคนงานในร้านให้น้อยหน่อย และจ่ายประกันสุขภาพให้ถูกที่สุด ทั้งหมดนี้คือการส่งผ่านต้นทุนไปภายใต้ภาระนักธุรกิจ หมายความว่าต้นทุนที่แท้จริงไม่ได้คำนึงถึงในราคสินค้า อีกนัยหนึ่งก็คือ เราไม่ได้จ่ายเงินซื้อตามราคาน้ำตกจริง

ฉันคิดถึงเรื่องนี้อยู่เมื่อวานนี้ ฉันเดินไปทำงานและอยากราบก้าวเดินไปด้วย เลยแวะเข้าร้านขายวิทยุร้านนี้ เพื่อซื้อวิทยุ ฉันพบวิทยุสีเขียวเล็กๆ นำรักเครื่องนี้ ราคา 4 ดอลลาร์ 99 เซ็นต์ (ประมาณ 160 บาท) ฉันยืนเข้าคิวซื้อวิทยุพร้อมกับคิดสักข้อว่า มันเป็นไปได้อย่างไร ตั้งแต่ผลิตจนมาถึงมือฉัน มีต้นทุนแคร็นน่องหรือ โลหะที่ใช้คงมากจากเหมืองในอาฟริกาใต้ น้ำมันที่ใช้คงมาจากในอิรัก พลาสติกจะผลิตในเมืองจีน และคงเอกสารประกอบเป็นวิทยุโดยเด็กอายุ 15 ปี ในโรงงานประกอบขึ้นส่วน แบบช้ายแคนของเม็กซิโก เงิน 4 ดอลลาร์ 99 เซ็นต์ คงไม่พอจ่ายค่าเช่าที่วางขายก่อนที่ฉันจะหยอดมาด้วยซ้ำ ไม่ต้องพูดถึงส่วนแบ่งค่าจ้างคนขายที่ช่วยฉันเลือกของ หรือค่าระหว่างขนขึ้นส่วนข้ามทะเลหลายครั้ง และค่ารถบรรทุกอีก ในที่สุดฉันจึงสรุปได้ว่า ฉันไม่ได้จ่ายเงินค่าวิทยุหรอก

แล้วใครล่ะเป็นคนจ่าย?

ผู้คนตรงนี้เหล่าจ่าย ด้วยการสูญเสียฐานทรัพยากรหรรมาติของเข้า ส่วนคนกลุ่มนี้จ่ายด้วยการสูญเสีย อาการปริสุทธิ์ และด้วยการป่วยเป็นโรคขอบทีดและมะเร็ง เด็กๆ ในคงโภจ่ายด้วยอนาคตของเข้า 30% ของเด็กในบางส่วนของคงโภต้องออกจากโรงเรียนไปทำงานในเมืองโคลแทน ซึ่งเป็นโลหะที่เราต้องใช้สำหรับเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้แล้วทิ้งเลย ผู้คนตรงนี้ก่อจ่ายด้วย โดยการจ่ายค่าประกันสุขภาพของตัวเอง ตลอดเส้นทางของระบบเป็นผู้คนต่างช่วยกันสมทบจ่าย ทำให้คนสามารถซื้อวิทยุได้ในราคายี่ห้อ 4 ดอลลาร์ 99 เฟ้นต์ แต่รายการที่พวกเข้าจ่ายไม่มีการบันทึกไว้ในบัญชีรายจ่ายใด นี่คือความหมายของการส่งผ่านต้นทุนที่แท้จริงไปภายใต้บัญชีของบริษัทเข้า ทำกัน

การบริโภค

จากนั้นเราก็มาถึง “ลูกศรทองคำ” คือ การบริโภค

เรื่องนี้เป็นหัวใจของระบบ เป็นตัวจัดการที่ขับเคลื่อนระบบ มันมีความสำคัญมาก (ในการคำนวณระบบที่บกพร่องนี้) พวกเขางั้งต้องปักป้องลูกศรนี้ก่อนอนึ่งเดียว

นี่คือเหตุผลว่าทำไมในช่วงที่อเมริกากำลังซื้อกับเหตุการณ์ 19 กันยา แทนที่ประธานาธิบดีบุชจะแนะนำให้คนอเมริกันเศรษฐีสัก สวัสดิ์ หรือตั้งความหวังอะไรต่อไปที่ควร เป็น เบล่า เขากล่าวให้เราไปซื้อของ จับจ่ายใช้สอย!

เราได้กล้ายเป็นชนชาติแห่งการบริโภคไปแล้ว อัตลักษณ์ของเรามีคือ นักบริโภค ไม่ใช่แม่ ครู เกษตรกร แต่เป็นผู้บริโภค คุณค่าของพวกราฐวัดได้และแสดงให้เห็นได้จากปริมาณการจับจ่ายใช้สอยที่พวกราเก็บหนุนลูกศรตรงนี้เอง และเราก็บริโภคกันจริงจังเสียด้วย

เราจะจ่าย ซื้อข้าวซื้อของ ซื้อแล้วซื้ออีก ให้รัตตุเลื่อนไฟล์ตลอดเวลา

แล้วมันคือเลื่อนไฟล์จริง ๆ

ลองหาญสิว่า ข้าวของเครื่องใช้ทั้งหมดที่ให้หล่อผ่านระบบบันทึกนี้ เมื่อเวลาผ่านไป 6 เดือน มีจำนวนสักกี่เบอร์เซ็นต์ที่ยังใช้การอยู่หลังจากขายให้แก่ผู้บริโภคในอเมริกาเห็นอ ... 50 เบอร์เซ็นต์ 20 เบอร์เซ็นต์ ไม่ใช่ แค่ 1 เบอร์เซ็นต์เท่านั้นเอง หมายความว่า 99 เบอร์เซ็นต์ของวัตถุต่างๆ ที่เราเก็บเกี่ยว ชุดสักดี ประรูป ขนส่ง 99 เบอร์เซ็นต์ของสัมภาระที่ผ่านออกจากระบบบันทึกนี้ กลายเป็นขยะภายในระยะเวลาเพียง 6 เดือน แล้วเราจะกำกับดูแลโลกได้อย่างไร ในเมื่อเรายังใช้วัตถุไปในอัตราที่รวดเร็วนานขนาดนี้?

แต่ก่อนไม่ได้เป็นอย่างนี้ ปัจจุบัน คนอเมริกันโดยเฉลี่ยบริโภคมากขึ้น 2 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับ 50 ปีที่แล้ว ลองถามคุณย่าคุณยายของเรารู้สิ ในสมัยท่าน การรักษาสุขภาพและการคิดค้นทำให้เรื่อง และความประทัยด้มัธยสัตว์ เป็นคุณลักษณะที่ทุกคนยกย่อง แล้วการบริโภคแบบเดี่ยวโน้นได้ออย่างไร?

มันไม่ได้เกิดขึ้นเองหรอก มันถูกออกแบบให้เป็นอย่างนี้

หลังสังคมโลกไม่นานนัก พวกราชลุ่มน้ำหนึ่งพญาแม่คิดหาวิธีการต้านเศรษฐกิจ(ของอเมริกา) วิกเตอร์ เลิบานักวิเคราะห์ด้านการขายปลีก เป็นคนสาหร่ายทางเลือกที่กล้ายมาเป็นบรรทัดฐานของระบบโดยรวม เขากล่าวว่า

“เศรษฐกิจของเรามีศักยภาพทางการผลิตมากมาย... มันเรียกร้องให้เราทำหน้าที่บริโภคให้เป็นวิถีชีวิตของเรา ให้เราแปลงการซื้อและการใช้สอยสินค้าให้เป็นพิธีกรรม ให้เราเสาะหาความพึงใจด้านจิตวิญญาณ ความเป็นตัวตนของเราราก การบริโภค... เราจำเป็นต้องมีการบริโภคสิ่งของ เพาผาณุณ มาน หาสิ่งใหม่มาแทน และทั้งไปในอัตราที่เร่งให้เร็วขึ้นตลอดเวลา”

ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจของประธานาธิบดีโอบ ama เวอร์ กล่าวว่า “เป้าประสงค์สูงสุดของเศรษฐกิจอเมริกา ก็คือ การผลิตสินค้าสำหรับผู้บริโภคให้มากยิ่งขึ้น”

ผลิตสินค้าผู้บริโภคให้มากยิ่งกว่านี้ นี่หรือเป้าหมายสูงสุดของ (เศรษฐกิจ) เรายัง?

ไม่ใช่การให้บริการด้านสุขภาพ หรือการศึกษา หรือการคุณนาคมที่ปลดปล่อย หรือความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม หรือแม้กระทั่งความยุติธรรม แต่เป็นการจัดหาสินค้าเพื่อผู้บริโภค?

พวกเขากำหนดให้เรากระโจนเข้าร่วมวงบริโภคอย่างกระตือรือล้นได้อย่างไร?

เขาใช้ยุทธศาสตร์แบบอย่างที่สุด 2 อย่าง ได้แก่ การวางแผนให้พัฒนามัย กับ การมองว่าพัฒนามัย

การวางแผนให้พัฒนามัย ก็คือ “การออกแบบสินค้าให้กล้ายเป็นอย่าง” หมายความว่า เขากำหนดให้มันใช้งานไม่ได้ภายในอันรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่เราจะได้โยนมันทิ้งไปแล้วไปซื้อของใหม่มาแทน ที่เห็นได้ชัดว่า ออกแบบมาให้เครื่องเดียว คือ ถุงพลาสติก และถุงกาแฟพลาสติก แต่เดียววนสัพเพเหรขึ้นใหญ่ๆ เช่น ไม้ถูบ้าน แผ่นดีดีด กล่องถ่ายรูป แม้แต่เตาปิ้งบาร์บีคิว ก็ใช้เครื่องเดียวทิ้ง ทุกอย่างเลย!

แม้แต่คอมพิวเตอร์ด้วย คุณเคยสังเกตไหมว่า เวลาคุณซื้อคอมพิวเตอร์เดียวนี่ เทคโนโลยีมันเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จนเพียงปี 2 ปี คอมพิวเตอร์คุณก็ลายเป็นปั๊บทั้งล้อ ฉันสงสัยมากว่าทำไม่เป็นอย่างนี้ เลยลองเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ขึ้นมาดูใหญ่ดูว่ามันมีอะไรข้างใน ฉันค้นพบว่าขึ้นส่วนที่เปลี่ยนไปทุกปี คือชิ้นเล็กๆ ที่อยู่ตรงมุม แต่คุณจะเปลี่ยนแค่ชิ้นนี้ไม่ได้ เพราะว่ารุ่นที่ก่อนมาใหม่มันมีรูปร่างต่างกัน คุณเลยต้องทิ้งของเก่าไปทั้งเครื่อง แล้วซื้อใหม่ทั้งหมด

ฉันอ่านพบข้อความในนิตยสารด้านการออกแบบสินค้าอุตสาหกรรมเมื่อปีที่แล้ว 2490 ซึ่งช่วงนั้นการวางแผนให้สินค้าพัฒนามัยกำลังเป็นน้ำดี นักออกแบบทั้งหลายคุยกันอย่างเบิกบานว่าจะออกแบบอย่างไรให้ข้าวของหักพังอย่างรวดเร็ว แต่ให้ผู้บริโภคยังคงเชื่อถือในสินค้าพอเพียงที่จะไปซื้อใหม่อีก เป็นการจิตใจกำนัลจริง ๆ

แต่ข้าวของก็ยังไม่หักพังเร็วพอที่จะทำให้ถูกศรนั่งฟังต่อไปได้ จึงต้องมีการทำให้ “มองว่าพัฒนามัย” ความรู้สึกว่าของของเราล้ำสมัยลงใจให้เราโยนมันทิ้งไปทั้งๆ ที่มันยังใช้ได้ดี

พวกเขากำหนดให้? ก็เบลี่ยนรูปร่างหน้าตาข้าวของเสียใหม่ ถ้าคุณซื้อของขึ้นมา 2-3 ปีแล้ว ทุกคนที่เห็นมันก็จะรู้ว่าคุณไม่ได้เพิ่งจะซื้อ ในเมื่อคุณค่าของคนอยู่ที่การสนับสนุนการบริโภคสินค้าใหม่ๆ คุณก็จะละอายใจ

ฉันรู้ดี บนโต๊ะฉันมีคอมพิวเตอร์สีขาวอันเบื้องเริ่มที่ใช้มา 5 ปีแล้ว เพื่อนร่วมงานฉันเพียงชื่อคอมพิวเตอร์ใหม่ เหตุใดจะมาเจียบมันปลาย เขากับกับตัวเครื่องเลย เขากับโทรศัพท์มือถือด้วย แรมเขากับที่เสียบปากกาด้วยเท่าที่มากเลย! เมื่อนึกว่าเขอกำลังนั่งปั๊บคับยานอวากาศ ขณะที่ฉันมีเครื่องซักผ้าอยู่บนโต๊ะทำงาน

แฟร์นคือตัวอย่างที่ชัดเจนมาก คุณเคยสังสัยไหมว่าทำไมสัมรรถองให้ผู้หญิงจึงเปลี่ยนรูปร่างจากอ้วนหนาเป็นผอมเรียว เป็นอ้วนใหญ่แล้วกลับมาเป็นผอมบางอีก ไม่ใช่เพราะเขายังคงเดียงกันว่าสันแบบไหนดีจะดีต่อสุขภาพเท่าของ

ผู้หญิงหรอก มันเป็นเพรษถ้าคุณไม่ต้องเท้าสันอัวนในปีที่เข้าใส่สันเรียวกัน คนก็จะเห็นว่าคุณไม่ได้ช่วยเรื่องการบริโภคเท้ากับคุณไม่มีคุณค่าต่อสังคมเท้ากับผู้หญิงที่ต้องเรียวที่ข้ออี้นอยู่ใกล้ๆ คุณ หรือที่อยู่ในแผ่นภาพโฆษณาที่หัวหนาดหัวปวงก์เพื่อให้คุณซื้อรองเท้าใหม่ไปเรื่อยๆ

การโฆษณาและสื่อต่างๆ มีบทบาทใหญ่หลวงในเรื่องนี้

คนแต่ละคนในสหรัฐอเมริกาตกเป็นป้าของ การโฆษณา 3,000 ครั้งต่อวัน

พวกเราแต่ละคนพบเห็นสื่อโฆษณาใน 1 ปี เป็นจำนวนเท่ากันที่คนพบเห็นตลอดห้าปีวิตามี 50 ปีที่แล้วถ้าลองคิดๆ จะเห็นว่าปีหมายของสื่อโฆษณาไม่ใช่ขึ้นนอกจากการทำให้เราไม่มีความสุขกับสิ่งที่เรามีอยู่ เราชักจูกร่วมบอกร 3,000 ครั้งต่อวัน ว่าผมของเรามีดี ผิวพรรณเรามีดี เสื้อผ้าไม่เข้าท่า เพอร์ฟูมหรือก็ผิดเพี้ยน รถยนต์ก็ผิดแล้วเราเองก็ผิด แต่แก้ไขให้ดูได้ด้วยการไปจับจ่ายซื้อของ

สื่อก็ช่วยบังหัวใจคนนี้ และตรงนี้ ทำให้เราเห็นส่วนเดียวของเศรษฐกิจวัตถุ นั่นคือการจับจ่ายซื้อหา ส่วนการสักดิ์ การผลิต และการทำจัดทิ้ง ก็เป็นส่วนนอกสายตาของเรา

ในอเมริกา เราเมื่อสัพเพเหระมากกว่าที่เคยมีมาแต่ก่อน แต่การสำรวจความเห็นบ่งว่าระดับความสุขโดยรวมของชาติแท้จริงกำลังลดลง ความสุขโดยรวมของชาติขึ้นสูงสุดในช่วงทศวรรษ 2490 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่การบริโภคอย่างบ้าคลั่งระเบิดขึ้น อีก น่าสนใจว่าตรงกันโดยบังเอิญหรือ

ฉันคิดว่าฉันรู้ว่าเป็นเพรษอะไร เราเมื่อข้าวของมากขึ้น แต่มีเวลาน้อยลงให้แก่สิ่งที่ให้ความสุขแก่เราได้อย่างแท้จริง คือ ครอบครัว เพื่อน เวลาพักผ่อน เราทำงานหนักขึ้นกว่าที่เคย นักวิเคราะห์บางคนบอกว่าเรามีเวลาพักผ่อนน้อยกว่าในสังคมสมัยคั่นดินาด้วยซ้ำ

แล้วคุณรู้ไหมว่าในเวลาพักผ่อนน้อยนิดที่เรามี เราทำอยู่ส่องอย่างเท่านั้น คือดูทีวี กับจับจ่ายซื้อของ ในอเมริกา เราใช้เวลาจับจ่ายซื้อของมากกว่าเพื่อนเราในญี่ปุ่น 3-4 เท่า

ดังนั้น เราจึงอยู่ในสถานการณ์ที่ตกลงสินดี เราไปทำงาน บางทีต้องทำงาน 2 ที่ด้วยซ้ำ แล้วกลับบ้านก็เห็นอยู่ลังนอนดูทีวี โฆษณาในทีวีบอกว่า “คุณไม่เอาไหน” เลยต้องออกไปเดินห้างเพื่อซื้อห้าม้าวของเพื่อจะได้รู้สึกดีขึ้น แล้วเราก็ต้องทำงานหนักขึ้นเพื่อหาเงินมาจ่ายค่าห้ามของที่เพิ่งซื้อมา พอกลับบ้านก็ยังเห็นหนักขึ้น นั่งลงดูทีวีอีก แล้วทีวีก็บอกให้เราไปเดินห้างอีก จนเวียนอยู่ในวัฏจักรอันบ้าคลั่งของการทำงาน ดูทีวี ซื้อของ ซึ่งเราจะหยุดมันก็ได้

การกำจัด

ในที่สุด เกิดอะไรขึ้นกับสัพเพเหระที่เรารักษาไว้? ถ้าเราบริโภคในอัตราหนึ่ง คงไม่มีที่ทางไปบ้านพอก็คงจะไม่แม่ว่าบ้านในอเมริกาโดยเฉลี่ยจะมีขนาดใหญ่ขึ้น 2 เท่าเมื่อเทียบกับ 30 ปีที่แล้ว

ของก็ถูกทิ้งเป็นขยะไปบ่อยๆ เราจึงมาถึงขั้นตอนของการกำจัดทิ้ง นี่เป็นขั้นตอนของเศรษฐกิจวัตถุที่เราทุกคนรู้จักมากที่สุด เพราะต้องทิ้งขยะออกไประทึกหัวใจตนนเอง เราแต่ละคนในอเมริกาทิ้งขยะหนักถึง 2 กิโลกรัมต่อวัน เป็นสองเท่าของที่เราเคยทิ้งเมื่อ 30 ปีที่แล้ว

ขยะทั้งหมดนี้จะถูกนำไปทิ้งลงในหลุมไหปลูกในดิน หรือถ้าเราโชคไม่ดี ขยะก็จะถูกเฉพาะในเตาเผา ก่อนจะเอาไปคุณ ไม่ว่าจะใช้วิธีไหนก็จะเกิดมลพิษในอากาศ ในดิน ในน้ำ และอย่างลึกลึกลึก มนต์ทำให้ภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงด้วย

การเผาขยะเป็นวิธีเลวร้ายมาก จำได้ไหมเราพูดถึงสารพิษที่ใส่เข้าไปในการผลิต? การเผาขยะจะปล่อยสารพิษ ออกมากในอากาศ ที่แย่กว่านั้น มนต์ยังทำให้เกิดสารพิษชนิดใหม่ที่ร้ายแรงยิ่งกว่า เช่น ได้อ็อกซิน

ได้อ็อกซินเป็นสารที่มีนุชย์สร้างขึ้นที่จากการวิทยาศาสตร์รู้กันว่ามีพิษมากที่สุด และเตาเผาขยะเป็นแหล่งผลิต ได้อ็อกซินอันดับแรก หมายความว่าเรารู้จักหยุดยั้งแหล่งผลิตสารที่มีพิษมากที่สุดที่มีนุชย์สร้างขึ้นนี้ได้ โดยการหยุดเผาขยะ เราจะหยุดร้อนนี้ได้

บางบริษัทไม่อยากจะยุ่งเกี่ยวกับการกำจัดขยะ โดยการทิ้งลงในหลุมหรือเผาที่นี่ ใช้วิธีส่งออกขยะไปที่อื่นก็มี

แล้วเรื่องการนำกลับมาใช้ใหม่ล่ะ มันช่วยได้ไหม? ได้ การนำกลับมาผลิตใหม่ช่วยได้ มันช่วยลดปริมาณขยะที่ ปลายทางด้านนี้ และช่วยลดแรงกดดันที่จะต้องบุกเบิกและเก็บเกี่ยวต่ำดินไปใหม่ที่ปลายทางด้านนี้ ใช่ใช่ใช่ เราควรจะนำกลับมาใช้ใหม่ แต่ค่าน้ำยังไม่พอ การนำกลับมาใช้ใหม่ไม่มีทางพอดี พระส่าเหตุ 2 ประการ

ประการแรก ขยะที่ทิ้งจากบ้านของเรามีเพียงส่วนปลายยอดนิดเดียวที่มองเห็นได้ เวลาเราเอายาขี้ไปทิ้งข้างถนนถังหนึ่ง ยังมีขยะอีก 70 ถัง ที่ถูกทิ้งตลอดทุกขันตอน ก่อนหน้าที่ข้าวของที่กล้ายเป็นขยะในถังหน้าบ้านจะมาถึง มือเราร้ายๆ ดังนั้น ถึงแม้เราจะนำขยะที่ออกจากบ้านเราไปใช้ใหม่ทั้งหมด 100 เปอร์เซ็นต์ เรายังเข้าไม่ถึงแก่นแท้ของปัญหา

อีกประการหนึ่ง ขยะส่วนหนึ่งไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ อาจจะเป็น เพราะมีสารพิษปนอยู่มากเกินไป หรือไม่ก็ถูกออกแบบมาให้เอาไปใช้ใหม่ไม่ได้ เช่น กล่องน้ำผลไม้ที่มีขั้นกระดาษอัดติดเหนือขวดน้ำ แผ่นโลหะและ พลาสติก จะไม่มีทางแยกออกจากกันได้

หนทางอื่น

ดังนั้น คุณก็เห็นแล้วว่าระบบนี้กำลังวิกฤต ตลอดเส้นทางของระบบเราจะต้องเผชิญกับขีดจำกัดหลายอย่างมาก จากการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ จนถึงความสูบีลด้อยลง ระบบมันทำงานต่อไม่ได้

แต่ข้อดีก็คือปัญหาทั้งหมดทั้งปวง ก็คือมันมีหลายช่องทางที่เราจะเข้าแทรกแซงได้ มีผู้คนที่ทำงานอยู่ตรงนี้ เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้ และตรงนี้เพื่อให้มีการผลิตที่สะอาด มีผู้คนทำงานเพื่อสิทธิแรงงาน และเพื่อการค้าที่เป็นธรรม และ เพื่อการบริโภคที่มีจิตสำนึก และเพื่อยุดยั้งการตามขยะในดิน และหยุดเตาเผาขยะ และที่สำคัญมาก ก็คือการยึดอา รักษ์ป่ากลับมาให้เป็นรักษ์ป่าโดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

งานทั้งหมดเหล่านี้มีความสำคัญใหญ่หลวง แต่จะเกิดเป็นมรรคผลขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อเรามองเห็นความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์ต่างๆ เมื่อเรามองเห็นภาพใหญ่ของมัน หากประชาชนที่กระจายอยู่ในระบบนี้รวมตัวกันได้ เราสามารถเรียกร้องเอกสารและเปลี่ยนระบบที่เป็นเส้นตรงนี้เสียใหม่ได้ ให้เป็นระบบที่ไม่ใช่ทรัพยากรและผู้คนอย่างลื้นเบื้องหนึ่ง

เนื่องจากสิ่งที่เราจำเป็นต้องทิ้งไป ก็คือระบบคิดสำนักเก่าที่มีแต่จะทิ้งของไปเรื่อย บัดนี้ มีสำนักคิดใหม่ขึ้นแล้ว ที่อยู่บนฐานของความยั่งยืน และความเสมอภาค ได้แก่ เคมีสีเขียว ขยายเป็นศูนย์ การผลิตวัสดุรีไซค์ พลังงานหมุนเวียน เศรษฐกิจท้องถิ่นที่มีชีวิต มีการคิดทำกันแล้ว

บางคนบอกว่าสำนักคิดเหล่านี้ไม่มีทางเป็นจริงได้ เป็นเรื่องอุดมคติ ปฏิบัติจริงไม่ได้ แต่ฉันว่าคนที่คิดแต่จะเดินตามเส้นทางเก่าต่างหาก คือ คนที่ห่างไกลความเป็นจริง ได้แต่เพ้อฝัน

จำได้ใหม่ เส้นทางเก่านี้ไม่ได้อยู่ดีๆ ก็ดีขึ้นเอง มันไม่ใช่แรงโน้มถ่วงของโลกที่เราต้องทนอยู่กับมันไป คนสร้างมันเข้ามามาเอง แล้วเราก็เป็นคนเหมือนกัน มาช่วยกันสร้างสรรค์สิ่งใหม่กันเถอะ

มีข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกมากmanyในเว็บไซต์นี้ ลองค้นหาดู แล้วก็ลงมือทำ

โหลดคุ้ดได้ที่

➔ http://www.ftawatch.org/autopage1/show_page.php?t=14&s_id=95&d_id=95

หรือ

➔ <http://www.storyofstuff.com/>